

Istraživanje raznolikosti mladih koji su nezaposleni i nisu uključeni u programe obrazovanja ili osposobljavanja (NEET)

Izvršni sažetak

Uvod

Nezaposlenost mladih, kao i pitanje kako učinkovito uključiti što više mladih Europljana u svijet posla, u središtu je programa politika EU-a od 2010. godine. Iako se situacija sada poboljšava i stopa zaposlenosti mladih napokon polako raste, 2013. godine više od 5,5 milijuna mladih Europljana u dobi od 15 do 24 godine još je uvjek bilo nezaposleno, što je najveća razina nezaposlenosti mladih ikad zabilježena u povijesti EU-a.

U svjetlu krize nezaposlenosti mladih u Evropi istraživači i vladini službenici u potrazi su za novim načinima nadziranja i analiziranja rasprostranjenosti osjetljivosti tržišta rada među mladim ljudima. Od 2010. godine koncept NEET (mladi ljudi koji su nezaposleni i nisu uključeni u programe obrazovanja ili osposobljavanja) često se upotrebljava kao alat za oblikovanje politika usredotočenih na mlade u 28 država članica Europske unije. Termin obuhvaća nezaposlene i neaktivne mlade ljudi koji nisu uključeni ni u kakav formalan ili neformalan program obrazovanja. Od svojeg se začetka koncept NEET pokazao kao moćno sredstvo u poboljšavanju razumijevanja osjetljivosti mladih ljudi u pogledu sudjelovanja na tržištu rada i socijalne uključenosti. Kao nedvojbeno najbolja formula za mjerjenje opsega nepovoljnog položaja mladih ljudi, u pokazatelj NEET mogu se integrirati podskupine kao što su mlade majke i mlađi ljudi s invaliditetom – skupine koje su posebno izložene riziku da budu marginalizirane pod tradicionalnom oznakom „neaktivni“ – u političku raspravu. Nadalje, uz pomoć pokazatelja NEET ponovno su se odredili ciljevi politika na području mladih i smatra se izuzetno važnim dodatkom ključnim okvirima za praćenje u gospodarskoj i socijalnoj sferi.

Međutim, unatoč brzini kojom je dobio na težini u političkom ringu, koncept NEET katkad je na meti kritika zbog heterogenosti stanovništva koju bilježi. Dok je svim mladim ljudima koji su nezaposleni i nisu uključeni u programe obrazovanja ili osposobljavanja zajednička činjenica da ne prikupljaju ljudski kapital putem tržišta rada ili obrazovanja, različite skupine u ovoj kategoriji imaju veoma različite karakteristike i potrebe. To ima važne posljedice za reakcije u okviru politika. Iako su vlade i socijalni partneri pravilno postavili ciljeve za smanjenje ukupne stope NEET-a, njihove bi intervencije mogle biti nedovoljne ako se ne pokuša razumjeti podskupine koje su obuhvaćene konceptom i ispuniti njihove potrebe.

U ovom se izvješću ispituje pokazatelj NEET i s pomoću varijabli koje se redovito bilježe Anketom o radnoj snazi EU-a dijeli se NEET populacija u sedam podskupina. Pruža se analiza na temelju podataka dostupnih za svaku podskupinu te se opisuje sastav i karakteristike europske NEET populacije na razini EU-a i na razini svake države članice. Na kraju, nudi se sintetički pregled profila NEET-ova po zemlji.

Kontekst politike

Termin NEET prvi se puta pojavio 1990-ih godina u političkim raspravama u UK-u o potrebi ponovnog uključivanja mlađih ljudi u dobi od 16 do 18 godina koji su odustali od obrazovanja, a nisu ušli na tržište rada. NEET-ovi su prvi puta posebno spomenuti u europskim političkim raspravama u vodećoj inicijativi „Mladi u pokretu“ u sklopu Europe 2020; termin je proširen tako da uključuje osobe u dobi od 15 do 24 godine, a kasnije one u dobi od 15 do 29 godina. Sada je duboko usađen u govor politika Europske komisije, Europskog parlamenta i Vijeća Europske unije.

Smanjenje broja mladih koji su nezaposleni i nisu uključeni u programe obrazovanja ili osposobljavanja jedan je od jasnih ciljeva Jamstva za mlade, inicijative EU-a iz 2013. godine koja nastoji postići da svi mladi ljudi u dobi od 15 do 24 godine prime kvalitetnu priliku za zapošljavanje, nastavak obrazovanja, naukovanje ili stažiranje unutar četiri mjeseca od početka nezaposlenosti nakon formalnog obrazovanja. NEET je također ključni pokazatelj za jačanje socijalne dimenzije ekonomске i monetarne unije te se upotrebljava u Okviru za praćenje Jamstva za mlade Odbora za zapošljavanja (EMCO).

Ključni rezultati

Iako nije savršen, pokazatelj NEET ključan je alat za bolje razumijevanje opsega višestrane osjetljivosti mladih u pogledu njihova sudjelovanja na tržištu rada i rizika od socijalne isključenosti. S pomoću sedam podskupina za podjelu europske NEET populacije moguće je odrediti broj određenih problema i karakteristika koje pažljivo stvorene političke inicijative mogu učinkovito rješiti.

Sociodemografski čimbenici: Istraživanjem se pokazuje da udio mladih koji su nezaposleni i nisu uključeni u programe obrazovanja ili osposobljavanja s godinama raste te da su mlade žene sklonije postati jedne od njih.

Stečeno obrazovanje: Najveća skupina mladih koji su nezaposleni i nisu uključeni u programe obrazovanja ili osposobljavanja sastoji se od mladih ljudi s višim srednjoškolskim obrazovanjem – takozvanom „sredinom koja nedostaje”, često isključenom iz govora politika. Međutim izvan ukupnih brojki vjerojatnost da se postane NEET još se smanjuje s porastom razine obrazovanja; stoga je obrazovanje potvrđeno kao najbolja zaštita od nezaposlenosti i isključivanja. Usprkos tome, zemlje južne Europe i Sredozemlja obično imaju velik udio dobro obrazovanih NEET-ova kao rezultat krize.

Registracija u službama za zapošljavanje (PES): Iako je više od polovice NEET-ova nezaposleno i oko 70 % bi ih željelo raditi, samo 57 % ih je registrirano u službama za zapošljavanje (PES). Registracija u službi za zapošljavanje jedna je važna ulazna točka za Jamstvo za mlade.

Sastav NEET-ova: Kratkoročno i dugoročno nezaposleni čine nešto više od pola NEET populacije (29,8 % odnosno 22 %). Gotovo 8 % mladih koji su nezaposleni i nisu uključeni u programe obrazovanja ili osposobljavanja ponovno su upisani studenti, 15,4 % spadaju u ovu skupinu zbog obiteljskih obaveza, a 6,8 % zbog bolesti ili invaliditeta. Nešto ispod 6 % čine obeshrabreni radnici. Za preostalih 12,5 % nije moguće odrediti razlog pripadanja NEET-ovima.

Varijacije između skupina zemalja: Postoje velike varijacije u veličini i sastavu NEET populacije među državama članicama. U nordijskim, zapadnim i kontinentalnim zemljama najveće skupine uglavnom su kratkoročno nezaposleni, dok su u nekim južnim i mediteranskim zemljama veći udjeli dugoročno nezaposlenih i obeshrabrenih. U zemljama istočne Europe većinu NEET-ova čine žene, koje spadaju u tu skupinu zbog obiteljskih obaveza.

Pokazatelji politike

Prednosti koncepta „NEET”: Koncept NEET pokazao se kao iznimno moćan alat pri usmjeravanju javnog mišljenja i pozornosti kreatora politika na probleme mladih ljudi, a posebice na uzorce osjetljivosti koji prevladavaju u ovoj skupini. To je pomoglo pri uključivanju određenih podskupina poput mladih majki i onih s invaliditetom u političku raspravu.

Podjela NEET populacije: S obzirom na heterogenost koju je zabilježio pokazatelj NEET, vlade i socijalni partneri trebali bi bolje usmjeriti svoje političke intervencije tako da uzimaju u obzir različite karakteristike i potrebe raznih podskupina unutar NEET populacije.

Sudjelovanje mladih žena na tržištu rada: Podacima Ankete o radnoj snazi EU-a ne omogućuje se procjena o tome je li postajanje NEET-om dobrovoljno ili ne; međutim, kategoriju onih koji su NEET-ovi zbog obiteljskih obaveza gotovo u potpunosti čine mlade žene. To je jasan znak da postoji potreba za većom političkom potporom u pogledu inicijativa za poticanje sudjelovanja mladih žena na tržištu rada.

Dodatne informacije

Izvješće *Istraživanje raznolikosti mladih koji su nezaposleni i nisu uključeni u programe obrazovanja ili osposobljavanja (NEET)* dostupno je na web-mjestu <http://www.eurofound.europa.eu/publications>

Za više informacija obratite se Massimiliano Mascheriniju, voditelju istraživanja: mam@eurofound.europa.eu